

Іванишин Наталія Любомирівна

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

КОНЦЕПТ HATE SPEECH У МОВНОМУ ДИСКУРСІ

Дослідження присвячене проблемі вживання мови ворожнечі в сучасному медіа просторі. Метою є дослідити та проаналізувати дане явище в різних сферах. Матеріалом дослідження є виступи впливових осіб та їх висловлювання в соціальних мережах.

Ключові слова: мова ворожнечі, агресія, мікроагресія, свобода слова.

The study addresses the problem of using hate speech in today's media space. The purpose is to explore and analyze this phenomenon in various contexts. The material of the study is based on the speeches of influential persons and their messages on social networks.

Key words: hate speech, aggression, microaggression, freedom of speech.

Мова ворожнечі (англ. *hate speech* — букв. «мова ненависті», гейтспіч) — практикування агресивних висловлювань, які принижують чи дискредитують людину або групу осіб за ознакою раси (расизм), релігії, статі (сексизм) або сексуальної орієнтації (гомо-, бі-, трансфобія). Усталений в українській мові, дещо пом'якшений переклад з англ.: *hate* — ненависть, огида, нелюбов; *speech* — мова, промова, висловлювання [2]. Також зустрічаються переклади «риторика ненависті» та «риторика ворожнечі». Виникає як елемент комунікації, де у процесі обміну інформацією кожен з учасників намагається відстояти свою точку зору. Мова ворожнечі існує в різних сферах, особливо в політичній, де сприяє поширенню расової ненависті, антисемітизму, та різних видів дискримінації, наприклад, на основі сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності. Також її можна зустріти в соціальних мережах, де виникає поняття «*hater*» -людина, яка висловлюється вороже стосовно певних тверджень чи осіб. З'являються навіть спеціалізовані веб сайти, що об'єднують людей, які мають однакові ворожі погляди, наприклад, додаток *Hater*, що позиціонує себе як «*Tinder* для циніків».

Є ряд міжнародних документів, що створені регулювати мову ворожнечі, такі як Belgium Anti-Racist Law (1981), Belgium Holocaust Denial Law (1995), The Canadian Human Rights Act (1977). В липні 2019 канадським урядом було розпочато дослідження для регулювання мови ворожнечі онлайн, що передбачають відповідальність згідно кримінального кодексу. У законах Франції особливу увагу приділяють образі інвалідів та богохульству. (The Law on the Freedom of the Press of 29 July 1881). В Австралії ці закони покликані припинити репресії (Racial Discrimination Act 1975).

В наші дні найбільш актуальні теми мови ворожнечі це заперечення голокосту, невизнання прав сексуальних меншин, заборона мусульманства в Європі, приниження гідності чоловіків феміністами ("Men are scum" movement on Facebook). Особливо обурливими є промови президента США Дональда Трампа стосовно мусульман, латиноамериканців та жінок.

Наразі найбільшою проблемою є визначити рамки мови ворожнечі, тобто провести межу між hate speech і freedom of speech.

Наведемо деякі відомі приклади hate speech в медіа.

1. Ніколь Сільверберг, автор Full Frontal with Samantha Bee, поділилася на своїй сторінці у Facebook безліччю жовчних коментарів, спрямованих на неї, після того, як вона написала список способів, як чоловікам "потрібно поводитись краще". У розділі коментарів, інший комік, Марсія Бельські, написала: "Чоловіки - це негідники" (*Men are scum*). Facebook заблокував її на 30 днів за сексизм. Це викликало хвилю протестів в мережі.

2. В ході передвиборчої кампанії Дональд Трамп неодноразово висловлював явні расистські зауваження – назвав мексиканських іммігрантів злочинцями та гвалтівниками, запропонував заборонити в'їзд в США мусульманам. Тенденція триває і зараз, Трамп не зупинився з расистськими ідеями після виборів 2016 року. Нещодавно він написав твіт, що кілька темношкірих членів Конгресу є "з країн, уряди яких є повною та цілковитою катастрофою", і що вони повинні "повернутися" до цих країн. У твітах,

спрямованих на таких представників, як Александрія Окасіо-Кортес, Аянні Пресслі, Ільхана Омара та Рашиду Тлайб є прикладом загального расистського спрямування, яке використовується проти іммігрантів та меншин, які критикують політику США. Демократи, в тому числі спікер палати Ненсі Пелосі, засудили твіти Трампа як расистські [4]. (*So interesting to see “Progressive” Democrat Congresswomen, who originally came from countries whose governments are a complete and total catastrophe, the worst, most corrupt and inept anywhere in the world (if they even have a functioning government at all), now loudly and viciously telling the people of the United States, the greatest and most powerful Nation on earth, how our government is to be run. Why don't they go back and help fix the totally broken and crime infested places from which they came. Then come back and show us how it is done. These places need your help badly, you can't leave fast enough. I'm sure that Nancy Pelosi would be very happy to quickly work out free travel arrangements!*)

3. Ще одне висловлювання Трампа в 1990 році стосовно темношкірого бухгалтера було надзвичайно расистським. (*Black guys counting my money! I hate it. The only kind of people I want counting my money are short guys that wear yarmulkes every day. ... I think that the guy is lazy. And it's probably not his fault, because laziness is a trait in blacks. It really is, I believe that. It's not anything they can control!*)

Крім того, виникає термін «мікроагресія». Це певні висловлювання, які звучать образливо для окремих категорій людей, які зовсім не мають на меті їх образити. Наприклад:

- «А ти зовсім не схожий на гея!»-представнику ЛГТБ;
- «God bless you (будь здоровий)»- атеїсту;
- «Не часто побачиш чоловіка у цій професії»
- «У вас дуже цікава вимова, звідки ви родом?»- людині з іншим відтінком шкіри;

З іншої сторони це породило багато скептичних коментарів:

(Saying 'hi' is a micro aggression because he may be deaf. Казати «привіт»- це мікроагресія, бо людина може бути глухою.

Don't assume 'his' gender. That's a microaggression. Робити висновок, що це особа чоловічого роду- це мікроагресія).

Література:

1. O'Donnell J., Rutherford J. Trumped! The Inside Story of the Real Donald Trump- his Cunning Rise and Spectacular Fall. Simon & Schuster. 1991. 348 с.
2. Wikipedia. Hate speech. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Hate_speech
3. Wikipedia. Blasphemy. URL: <https://en.wikipedia.org/wiki/Blasphemy>
4. Vox news. URL: <https://www.vox.com/2016/7/25/12270880/donald-trump-racist-racism-history>
5. The Canadian Human Rights Act. URL: <https://lawslois.justice.gc.ca/eng/acts/h-6/fulltext.html>